

Gierik 35, september 1992

André Sarmate

DESEQUILIBRES

Funambule au fil du temps
souvent en perte d'équilibre
pris de vertige en coulisses
sous les lanternes vénitiennes
et les flonflons d'un soir de fête
j'ai franchi ces instants aveugles
qui ne m'ont pas vu danser
au-dessus des têtes en l'air
avec une canne blanche
et des lunettes de soleil.

J'ai passé tant d'années sourdes
qui n'ont pas voulu entendre
mon soliloque théâtral
à la recherche d'un beau rôle
et le mince filet de voix
du souffleur précipité
dans le trou de ma mémoire
resta sans écho... sans écho.

A fleur de peau parcheminée
les sens s'émoussent... déprécient
les simulacres de l'amour
et tout le temps je tue le temps
qui ne me veut pas du bien
et fait sentir cruellement
qu'il me déplace les vertèbres
me paralyse à petits pas.

Tout le long de mes jours d'ennui
j'eus l'angoisse de la vie brève
l'âge avançait sans écouter
dans le vestibule de l'oreille
comme une vieille en détresse
qui tâtonne et chancelle
sans trouver comment dissoudre
le petit caillot de sang
dans les dédales de sa cervelle
s'agrippe... agrippe les murs lisses
et tombe
la tête en avant...

L'AUTRE

Il pénétra chez moi
son regard me perça
j'étais vierge de lui
qui voulait me connaître
mais ne pouvait rien voir
en moi c'était la nuit
des pensées à cueillir
l'esquisse d'un sourire
un coup d'œil plein d'attente
et cet obscur désir
de m'ouvrir tout à fait.

La petite lueur
s'alluma dans ses yeux
son éclat balaya
comme un rayon de lune
comme un faisceau de phare
des images volées
des choses qui surgirent
des ténèbres intimes
pour retomber dans l'ombre.

Je le voyais toucher
mes objets personnels
de vieilles cicatrices
les regrets éternels.

Il s'est évanoui
comme un cambrioleur
dans les pâleurs de l'aube
mais sans rien emporter
de mon jardin secret
ne laissant que la trace
de ses pas dans l'entrée.

Qu'a-t-il pu voir en moi ?
Si peu que sans m'offrir
chercher à conjuguer
cet amour impossible
je me sens délivrée.
Il a peut-être aimé
la parfaite inconnue
mais il est resté
l'autre.

Willem M. Roggeman

DE GRAFICUS

Hij staat gebogen over een tafel,
krast een kruis over zijn ziel,
tekens breken uit de grijze steen.

Wat weet hij nu nog van de nacht?
Hoe in de morgen zijn dromen haastig
werden verslonden door gulzig daglicht.

Hoe de piano van Monk in elkaar zakt
terwijl zijn schaduw wankelt en sterft,
wuiwend met een hand van roestend ijzer.

Wanneer hij daarna de ogen opent
ontstaat weer het perspectief
waarin hij verder moet leven.

Hans Plomp

AAN DE KINDEREN VAN DE AARDE

Kind dit is zomaar een dag
dat ik niets ben, niets weet, niets voel.
Een dag voor een gedicht.

Zo graag zou ik bringer
van goed nieuws zijn,
graag lachend rondstoeien,
goedmoedig neuriënd
hoop in bange harten brengen,
alle tranen weggkussen
en fluisteren
dat alles goed is
dat het leven zin heeft
dat een liefdevolle engel
over ons waakt
achter de grauwsluiers
van het alledaagse.

Kind, ik durf bijna niet
te kijken, luisteren of ruiken:
overal de uit de hand gelopen mensenwereld
zonder hoop en schoonheid.

Grimmig zwijgt men
en gaat onverdroten voort
een grootser leven uit te wissen.

Kind wat kan ik zeggen?
Ja, dat er een weg is,
vele wegen
om dit leven goed te leven,
niet te sneuvelen
tussen waanzin en wetenschap.

Je vraagt waarom
er zo geleden wordt, kind.
Al vijftig jaar ben ik verspieder
uit een andere verbeeldingswereld,
maar nog begrijp ik niet
waarom de mens het prachtig leven
in dit paradijs omlaag haalt,
waarom men bommen gooit
op huizen waar kinderen wonen.

Wat kom je doen kind?
Zoek je iets, ben je iets kwijt,
wil je leren van het leven?

Kom je ons helpen?
O lief kind,
hoe houden we je heel?

Dit is geen plaats voor mooie dromen,
al zijn er die proberen blijven
en die weigeren
de zogenaamde werkelijkheid.

Alleen daarom,
omdat er mensen kind gebleven zijn,
oude wijze kinderen,
voedt moeder Aarde ons
haar nectar.

Want wij zijn het
die de vonk laten gloeien
in de dikke damp van domheid,
die de geest laat giechelen
op de bodem van de put.
Wij zijn die geest kind,
wij zijn het, onaantastbaar.
Wij zijn de vlinders van Isis,
de glimlach van Jezus,
de droom van Lao-tze,
de kroon der schepping.

Kind dit is ook de planeet
van de verbrande heksen,
de verraders van Anne Frank,
de vermoorde John Lennon,
de uitgeroeide walvissen.
Zelfs als jij het goed krijgt
hier op Aarde,
voel je het lijden
van het kistkalf en het kuiken.
Wat kom je doen kind,
welke geest wil afdalen
in deze wereld?

Schat, o lieverd, goddelijk juweel,
ik kus je tedere kern.
Kom hier, er is hoop
en eten,
hier is poëzie
en drank en vreugde.
Kom, schaam je niet
voor dit geluk
temidden van het lijden.
Kom hier kind,
laat je niet scheiden
van dit hart vol liefde.

Jacques Gérard Linze
(*vertaling: Guy Commerman*)

QUESTIONNEMENTS

I

Où je suis je ne sais. Quand je vous dis ICI
le mot n'a pas de sens car vous êtes là

Si je vis je ne sais. Si je dis MAINTENANT
l'instant est mort déjà et ce maintenant-là
pourrait tout aussi bien s'appeler autrefois
à moins que vous n'ayez au contraire
nommé BIENTÔT
ce que les gens baptisent présent

Est-ce le vrai est-ce le rêve
que nous voyons et entendons ?
Est-ce un reflet dans un miroir
ou le fruit de nos cauchemars ?

N'osez surtout jamais prétendre que je nie
quoique ce JE n'existe pas qu'au reste l'on tutoie

Si le doute ne se peut vraiment concevoir
que négation de la douillette certitude
vous prétendez-vous sûrs de ce que JE veut dire
sûrs que cet IL n'est pas ÇA
un ÇA stupide inerte
posé ici ou là
aujourd'hui ou demain
ou dans un vieux passé que reflète une eau trouble ?

A moins que rien n'ait jamais rien été
qu'une combinaison de poussière stellaire
due au plus pur hasard
comme un dessin de sable ou de limaille,
forme aléatoire, rêve du néant,
conçu par et sur un papier qu'on agite.

I

Ik weet niet waar ik ben. Zeg ik HIER
dan is dat zinloos want je bent dáár

Ik weet niet of ik leef. Zeg ik NU
dan is dit ogenblik reeds dood en dat nu
kan evengoed weleer wezen
tenzij je integendeel
BINNENKORT noemt
wat de mensen als het tegenwoordige erkennen

Is het droom dan wel werkelijkheid
wat wij zien en horen?
Is het een weerschijn in de spiegel
of de vrucht van onze nachtmerries?

Durf vooral nooit beweren dat ik ontken
hoewel je dit onbestaande IK toch tutoyeert

Zo de twijfel zichzelf geen inhoud weet
tenzij als ontkenning van de weke zekerheid
zijn jullie dan zo zeker van wat IK betekent
zeker dat JIJ niet HIJ is
dat HIJ niet DIT is
een dom en bewegingloos DIT
hier of daar neergelegd
vandaag of morgen
of in een oud verleden dat troebel water weerspiegelt?

Tenzij niets nooit iets anders was
dan een samenraapsel van wat ruimtelijk stof
te wijten aan je reinste toeval
zoals de tekening van zand en ijzervijlsel,
wisselvallige vorm, droom uit het niets,
geschapen door en op papier dat men
verontrustend over en weer waait.

II

(Court prélude à un long poème d'amour encore à écrire)

Océan des longs jours, des longs matins doucement assassinés
par les midis qui vont mourir en longues vêpres !
Océan ! j'ai traversé ton temps le temps des croisières
d'haleine longue. Mes repos au long cours
s'achèvent en croassements de charognards
en appels de sirènes
monstres asphyxiés dans les brumes du nord.
Je ne suis que le héros dérisoire de brèves marches et
d'expéditions menues, promenades myopes,
flâneries qu'inspire, au moment le moment, le désir de
savourer le temps d'un éclair l'éclair d'un seul cristal en
sa gangue de glaise.

Et je crains bien n'être jamais plus là que pour une
personne, une seule à la fois.

Je n'aime plus pour être aimé, je n'aime plus d'être aimé
je n'aime plus que la furtive illumination douce,
douce blessure de la nuit,
étincelle de plaisir arrachée à la chair poignardée
comme, à la pierre, au silex
meurtri d'un coup sec de métal ,
recette d'anciennes défenses – ou, mais qu'importe ?
de vieilles offenses – la minuscule,
éphémère et vagabonde étoile.

Aussi naviguerai-je au gré de mes désirs
et des signes cryptés qu'inscrira dans le ciel de tes yeux
ton plaisir.

Je t'interrogerai, je te poserai ces questions
que depuis tant d'années je me pose à moi-même
sans jamais recevoir de réponse.
Comme si, vain espoir, tu détenais pour moi
le principe et les clefs d'un savoir
de tous temps en tous lieux par chacun convoité.

II

(Kort voorspel op een lang nog niet geschreven liefdesgedicht)

Oceaan der lange dagen, der lange ochtenden in stilte vermoord
door de middagen die sterven gaan als langgerekte vespers!
Oceaan! Ik schreed door je tijd, de tijd der lang ingehouden
ademtocht. Mijn lange omvaart van het rusten strandt
in het gekras van krengevreter
zoals de roep van sirenen
verstikte monsters in de noordelijke nevels.
Ik ben slechts de bespottelijke held van te korte passen
en onooglijke ontdekkingsstochten,
bijziende wandelingen,
slenteringen, die van de hak op de tak, het verlangen
voeden om het flitsend ogenblik te proeven
het schitteren van één kristal in zijn bolster van klei.

En ik vrees dat ik nog slechts voor één iemand
zal openstaan, één tegelijkertijd.

Ik bemin niet langer om bemind te worden, ik houd
er niet langer aan om bemind te worden
ik houd nog enkel van de zachte lichtende ingeving
zachte wonde van de nacht
glinstering van genot ontrukkt aan de dolksteken in de
huid zoals aan de steen, de silex,
gekwetst door een droge metalen slag
erfenis van oeroude verboden – of, ach wat?
van even oude beledigingen – de nauwelijks te ontwaren,
voortvluchtige en zwervende ster.

Aldus zal ik varen in het spoor van mijn verlangens
en de cryptische tekens die het genot
in de hemelen van je ogen schrijven zal.

Evenzo zal ik je raadplegen, ik zal je de vragen stellen
die ik al zoveel jaren lang aan mezelf stel
zonder ooit een antwoord te verkrijgen.
Alsof, ijdele hoop, jij voor mij
de bron en de sleutels van één of andere wijsheid
in bewaring houdt
een wijsheid van alle tijden en oorden door iedereen
begeerd.

Danny Franck

LEEGTE

*'Sometimes I feel
like a motherless child'*

En toch moet iets van uw dood
bespaard zijn gebleven:
een teken van uw handen gegrift in mijn huid,
een ademtocht doe ronddoelt nog.

Kijk, hoe kreupel ik toch ben,
hoe ik de vissen in hun koud domein benijden ga,
hoe de schorpioen haar angel inhaalt.
En of ik u herkennen moet
in gezichten dan wel in gedachten?

TEKENS VAN WAARHEID

Spiegels zijn bezwaard water.
Een beeld, tastbaar en vereeuwigd,
vergljdt bij elke druppel tijd.

Tekens van onhuiselijkheid:
je stapt zo door het blinde glas
buiten, een beetje stijf en

te licht gekleed. Dan valt
de waarheid wel hard tegen:
spiegels leunen op kreunend hout.

Johan Landman

STAMCAFÉ

Hier spelt de eenzaamheid
in bitter vocht en goudbruin bier
langs het verkleurde licht
zijn nooit ontlede naam.

Woorden dwalen heen en weer
als vloeken in de doolhof
van een versteende ziel.

Een vette waas van walging
omsluit de zaal
in donkere gedachten.

In stille tuinen bloeit het avondrood
zich dood tussen de struiken.
De stad raakt omsloten door de nacht.

En in het klein café
herrijst muziek:

‘Bird of paradise’

Mijn glas is leeg
Alweer.
Ik bestel opnieuw
als stamgast:

grondwater van mijn nooit
verstane eenzaamheid.

‘Bird of paradise’.

IN MEMORIAM J.C. BLOEM

De wereld was een leeg tehuis
waaruit hij wilde vluchten
om reizend in een droom
te mogen dwalen
door onvervulde dagen
waartoe het lege hart hem dreef.

Zoekend wat hij nooit vond
in dit versmalde leven
voer met hem mee
het nameloos verlangen
dat nooit in woorden werd gestild
maar telkens langs zijn dagen dreef.

En waar hij eens zijn ogen sloot
rust ook zijn woord
een metgezel die bleef
maar nooit verlossing bood.

Tussen de doden waar hij ligt
kleurt door gesloten bomen
een teer verscholen najaarslicht.

Nog klinkt zijn stem boven de oorden
die hij in namen eens tot beelden schiep.

Nog klopt zijn hart
dat wij nooit zouden horen
als niet zijn vers hem weer tot leven riep.